

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta asetukseksi muuttaa neuvoston asetusta (EU) 2022/2577 kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi

Kokous

-

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 28.11.2023 ehdotuksen neuvoston uusiutuvan energian käyttöönottoa nopeuttavan asetuksen (EU) 2022/2577 muuttamiseksi ja jatkamiseksi osin vuodella (COM(2023) 763 final).

Ehdotus on esitelty energiatyöryhmässä 5.12.2023. Ehdotuksesta on tarkoitus keskustella Coreper I - kokouksessa 15.12.2023. Ehdotuksesta on tarkoitus saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys energianeuvoston kokouksessa 19.12.2023. Koska asetusehdotus on annettu SEUT 122 artiklan nojalla, Euroopan parlamentti ei käsittele asiaa.

Neuvoston asetetus (EU) 2022/2577 kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi (jäljempänä "uusiutuvan energian käyttöönottoa nopeuttava asetetus") annettiin 22.12.2022.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä ehdotetut muutokset uusiutuvan energian käyttöönottoa nopeuttavaan asetukseen. Muutokset koskevat asetuksen voimassaolon jatkamista osin (1, 2(1), 3(2), 5(1), 6 ja 8 artikkelit) vuodella (12 kk) 30.6.2025 asti.

Pääasiallinen sisältö

Komissio ehdottaa 28.11.2023 antamassaan asetusehdotuksessa (COM(2023) 763 final) neuvoston uusiutuvan energian käyttöönottoa nopeuttavan asetuksen muuttamista ja jatkamista osin vuodella 30.6.2025 asti.

Komissio antoi alkuperäisen ehdotuksensa 9.11.2022 (COM(2022) 591 final). Venäjän hyökkäys Ukrainaan, geopoliittinen tilanne ja hyvin korkeat energian hinnat olivat vahvistaneet tarvetta nopeuttaa energiatehokkuustoimia sekä uusiutuvan energian käyttöönottoa unionissa, jotta EU:ssa voidaan luopua venäläisten fossiilisten polttoaineiden käytöstä.

Komissio perustelee asetuksen voimassaolon jatkamista sillä, että kaasun ja sähkön hintojen vaihteluun ja toimitusvarmuuteen unionissa liittyy edelleen merkittäviä riskejä. Asetuksen 9 artiklan mukaan komissio tarkastelee kyseistä asetusta uudelleen ottaen huomioon toimitusvarmuuden ja energian hintojen kehityksen sekä tarpeen nopeuttaa edelleen uusiutuvan energian käyttöönottoa. Komissio on tehnyt kyseisen tarkastelun ja antoi 28.11.2023 tarkastelun tulokset esittelevän kertomuksen. Kertomuksen mukaan asetuksen soveltamisella on ollut myönteinen vaikutus uusiutuvan energian käyttöönoton nopeutumiseen unionissa ja näin ollen se auttoi lieventämään energiakriisin vaikutuksia. Kertomuksessa todettiin myös, että edellytykset asetuksen voimassaolon jatkamiselle täyttyvät.

Voimassaolon jatkamisen soveltamisalan osalta tulee tarkastella neuvoston uusiutuvan energian käyttöönottoa nopeuttavan määräaikaisen asetuksen sekä uusiutuvan energian direktiivin suhdetta. Osa uusiutuvan energian käyttöönottoa nopeuttavan asetuksen sisällöstä on tuotu uusiutuvan energian direktiiviin (EU) 2018/2001 sen viimeisimmällä päivityksellä (RED III (EU) 2023/2413), joka on astunut voimaan 20.11.2023. Asetuksesta ei ole tarkoitus jatkaa niiden säännösten voimassaoloa, jotka ovat päällekkäisiä uusiutuvan energian direktiivin säännösten kanssa.

Voimassaoloa jatkettaisiin 1, 2(1), 3(2), 5(1), 6 ja 8 artikloiden osalta. Kyseiset artikkelit koskevat asetuksen kohdetta ja soveltamisalaa (1 artikla), lupamenettelyn määritelmää (2(1) artikla), erittäin tärkeän yleisen edun mukaisiksi tunnustettujen hankkeiden etusijaa suunnittelu- ja lupamenettelyssä (3(2) artikla), uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittämistä koskevien hankkeiden lupamenettelyn enimmäiskesto (5(1) artikla), uusiutuvan energian hankkeiden ja niihin liittyvän, uusiutuvien energialähteiden integroimiseksi järjestelmään tarvittavan verkkoinfrastruktuurin lupamenettelyn nopeuttamista (6 artikla) sekä aurinkoenergialaitteiden asentamista, uusiutuvan energian tuotantolaitosten päivittämistä ja lämpöpumppujen käyttöönottoa koskevan lupamenettelyn aikatauluja (8 artikla).

Ehdotuksen 5 artiklan osalta muutoksella pyritään siihen, että 1.7.2024 alkaen kuuden kuukauden määräaikaa hankkeiden päivittämistä koskevalle lupamenettelylle sovelletaan ainoastaan uusiutuvan energian hankkeisiin, jotka sijaitsevat asetuksen 6 artiklassa tarkoitetulla erityisellä uusiutuvan energian alueella. 1 ja 8 artiklan osalta muutoksella pyritään kohdentamaan näiden säännösten soveltamisala 5 artiklan 1 kohtaan.

Eräät jäsenvaltiot ovat tuoneet esiin haasteita 3 artiklan käytännön soveltamisessa, minkä johdosta ehdotukseen on lisätty uusi säännös (3a artikla, Vaihtoehtojen tai tyydyttävien ratkaisujen puuttuminen), jolla yksinkertaistetaan arviointia siitä, voidaanko hankkeelle myöntää ympäristöpoikkeukset. 3 a artiklassa täsmennetään, että asiaankuuluvien ympäristöarviointien yhteydessä tehtävässä vaihtoehtojen arvioinnissa olisi otettava huomioon ne vaihtoehdot, joilla varmistetaan samojen tavoitteiden saavuttami-

nen kuin kyseisellä hankkeella, kun on kyse uusiutuvan energian kapasiteetin käyttöönotosta käyttämällä samaa uusiutuvaa teknologiaa, samaa tai samankaltaista aikataulua ja ilman merkittävästi korkeampia kustannuksia. Ehdotettujen muutosten ajoituksen osalta asetuksen (EU) 2022/2577 artiklat pysyvät voimassa nykyisessä muodossaan kesäkuun 2024 loppuun asti. Asetuksen 1 artiklaa, 2 artiklan 1 kohtaa, 3 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä, 5 artiklan 1 kohtaa, 6 artiklaa ja 8 artiklaa sovelletaan vielä 12 kuukauden ajan kesäkuun 2025 loppuun. Asetuksen 3 artiklan 2 kohta ja 5 artiklan 1 kohta ovat voimassa muutettuina kesäkuun 2025 loppuun. Uutta 3 a artiklaa sovelletaan tämän asetuksen voimaantulosta 30 päivään kesäkuuta 2025.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komissio ehdottaa neuvoston asetuksen oikeusperustaksi SEUT 122(1) artiklaa. Sen mukaan neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden perussopimuksissa määrättyjen menettelyjen soveltamista.

Neuvoston päätös tehdään määräenemmistöllä. Euroopan parlamentti ei osallistu SEUT 122 artiklan mukaiseen päätöksentekomenettelyyn.

Valtioneuvosto pitää ehdotettua oikeusperustaa asianmukaisena. Myös ehdotuksella muutettavaksi esitettävä neuvoston asetusta (EU) 2022/2577 on annettu samalla oikeusperustalla.

Suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaate

Komissio katsoo, että ehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen. Komissio katsoo, että uusiutuvan energian nopeaa ja laajamittaista käyttöönottoa ei voida saavuttaa pelkästään jäsenvaltioiden omin toimin. Komissio katsoo, että uusiutuvan energian tarvittavan käyttöönoton nopeuttamiseksi tarvitaan koordinoitua eurooppalaista lähestymistapaa lupamenettelyjen ja hallinnollisten prosessien lyhentämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilaiset menettelyt ja tarve nopeuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa kaikissa jäsenvaltioissa, EU:n tason toimilla saavutetaan halutut tavoitteet komission mukaan todennäköisemmin kuin pelkästään kansallisilla tai paikallisilla toimilla.

Komissio katsoo, että ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Komission mukaan toimenpide on oikeassa suhteessa määriteltujen ongelmien laajuuteen ja luonteeseen sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Komissio katsoo, että kun otetaan huomioon ennennäkemätön geopoliittinen tilanne, joka johtuu Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan, jatkuvista erittäin epävakaina energian hinnoista ja tarpeesta varmistaa Euroopan energian toimitusvarmuus tulevalle talvikaudella ja koko ensi vuoden ajan, on selvää, että tarvitaan koordinoituja ja kiireellisiä toimia.

Valtioneuvosto katsoo, että komission perustelut toissijaisuusperiaatteen osalta ovat hyväksyttävät ja ehdotusta voidaan pitää suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden mukaisena.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM –jaosto 7.-8.12.2023

Eduskuntakäsittely

E 144/2022 vp
U 117/2022 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 22 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat elinkeinotoimintaa. Ehdotuksen katsotaan siten kuuluvan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission ehdotus neuvoston asetukseksi COM(2023) 763 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Johtava asiantuntija Outi Vilén, TEM, p. 029 504 7016
Neuvotteleva virkamies Elina Johansson, TEM, p. 029 504 7327

VAHVA-tunnus

EU/1299/2023

Liitteet -

Viite -